Тарих ?илл?ре ис?л?р д? ис?л?р. К?нн?р арты айлар, еллар, гасырлар ?т?. Тарих юллары бормалы. Халкыбыз тарихы гыйбр?тле. Элек - элект?н ук ?з д??л?те, ?з иманы, рухи м?д?нияты булган борынгы бабаларыбыз - безне? горурлыгыбыз. Мордовияд? Татар Умыс авылы яш?п кил?, бабалары да ист?. Б?генгесе кил?ч?ген авылны? билгели. Авылны? килеп чыгышы кызыксындыра, ?мма м?гълумат к?п т?гел, бертекл?п ?ыярга туры кил?.Кочкурово районы Татар Умыс (авылда Ымыз дил?р) Умыс диг?н елга буена урнашкан борынгы авыл.   Авыл тир?ли ?тк?н Куйбышев исеменд?ге тимер юлы тир?-яктан калын урманнар бел?н уралган. Якташыбыз Иван Корнилович Инжеватовны? топонимик с?злегенд? болай диелг?н: “Татарский Умыс - село в Кочкуровском районе, на р. Умыс. По «Списку...» (1869) - Татарский Умыс - казенное село Саранского уезда. В «Кабальной записи на сдачу в аренду земли мордвою деревни Давыдово Саранского уезда» за 1723 год упоминается что населенный пункт застраивался под горой, «у мыса» на площадке, окруженной водой». Мен? шундый елгалы, урманлы Татар Ымыз авылы. Борын-борыннан татар халкына белемлелек хас. 1896нчы елда бу авылда белем учагы да ачыла. Абдулла Мулла, ??л?й Мулла, ?хм?т?ан Мулла кил?ч?к буынга ислам дине нигезл?рен укыталар. XX гасырны? утызынчы елларында Абдулла Алиулла улы Сеюков ?ит?кчелегенд? беренче м?кт?п ачыла. Наданлыкны ?и??рг? Б.А. Сеюкова, Х.Х. Абдулов, А.И Минзулина ??м башкалар ярд?м ит?л?р. 1977нче елда ачылган я?а биналы м?кт?пт? 250 укучы ??м 15 укытучы эшл?г?н. Шул м?кт?пт? элек-элект?н татарлар рус-мордва бел?н дус яш?г?нг?, т?рле милл?т кешел?ре белем алганнар ??м бирг?нн?р. Т?рле вакытларда т?б?нд?ге

директорлар м?кт?пл?рне ?ит?кл?г?нн?р: Беззубов Борис Васильевич, Шафеев Зыя Аттаулла улы, Газеев Ибрагим Резван улы, Четвергов Семен Александрович, Манюрова Равушания ?хм?т кызы. Татар Умыс м?кт?бен т?мамлаган Надрова Роза Сирач кызы,

Шабайкина З?хид? Абдулла кызы, Умярова Алия Исмаил кызы, Манюрова Роза Муртаза кызы, Ромашкина Гель?ихан Исмаил кызы укытучы профессиясен сайлап озак еллар туган м?кт?пл?ренд? авылдашлары балаларына тырышып белем бир?л?р.
Татар Ымызыны? мактанырлык авылдашлары шактый: Биктяков Рашид Мязит улы - техник ф?нн?р докторы; Асиков Рифкать Али улы – Татарстанны? атказанган м?д?ният эшлеклесе, композитор; Таирова З?хр? Билал кызы – атказанган врач-гомеопат; Умряев Исмаил Али улы, Манюров Рафаэль Сирач улы ??м башкалар, ??м башкалар.
Б?ген Татар Умыс м?кт?бене? ишеге ябык; кабул ит?рг? укучылары юк. Авылдагы 11 бала Кочелай урта м?кт?бене? т?рле сыйныфларында укыйлар. Барлык предметлар бел?н берр?тт?н, туган татар телл?рене? грамматикасын, матур ?д?биятын ?йр?н?л?р. Кил?ч?к буын в?килл?ре тарихны б?ген ?зл?ре яза. Авыл тарихы битл?рен? язырлык, кил?ч?к буынга горурланырлык халкы бар. Тамырлары бел?н Татар Умыс авылына берекк?н Г?з?л Манерова бу авылны тагы бер тапкыр д?ньяга ишеттерде. Тагы шундыйлар ?сеп кил?л?р диярг? урын бар. Бай тарихлы авыл яши.